COGITATA DE FEBRIUM CAUSIS ATQUE PATHOLOGICIS CONDITIONIBUS...

Giuseppe Maggioni

COGITATA
DE FEBRIUM CAUSIS
ATQUE
PATHOLOGICIS CONDITIONIBUS
PRO
Specimine Inaugurali
AD MEDICINAE LAUREAM
In C. R. Archigymnasio Patavino
RITE ASSEQUENDAM
publice defendit

JOSEPH MAGGIONI
RHODIGINUS

PATAVII
TYPIS CARTALLIER
M.DCCC.XXXVII.

Medicina non ingenii humani partus est, sed temporis filia.

BAGLIVI. Lib. 1.

Diu multumque disputatum est, Praeceptores amplissimi, utrum Febrium natura ad inflammationes, an ad morbos hyposthenicos spectare deberet.

Quae quidem tam longa controversia duabus de causis exorta fuit. Febris enim modo inflammatoriam indolem, modo hyposthenicam induit. Remedium vero, quo febris discutitur, prout variis Medicis fuit ingenium, nunc tonica vi, aut excitante, nunc deprimente gaudere cautum est. Attamen multi extiterunt antiquiores Medici, qui quamquam anteceptis opinionibus obcaecati, invito quasi animo peculiarem cortici peruviano facultatem tribuere sibi persuaserunt. Hinc factum est, ut aliquando, licet raro, pecûliarem naturam febribus tribuerent. Servatum enim erat nostris hisce temporibus, veram febrium causam, earumque naturam commode atque concin-

ne detegere. Per haec scilicet tempora, in quibus majora suppetunt lumina, in quibus anatomen, physiologiam, pathologiam altius Medici recentiores penetravere, in quibus nervorum imperium erga systemata organica luculentius patet, ac reliquae humani corporis functiones clare ac perspicue agnoscuntur. Interea vos oro atque obtestor Preceptores, perspicacitate, ingenio ac doctrina clarissimos, dum aliqua exarare vellim, mei muneris solvendi gratia; de febrium causis ejusdemque conditionibus Pathologicis ut mihi vestra humanitas praesto sit futura.

Series gangliorum, quae mutuo inter se invicem communicant per filamenta nonnulla, utrinque columnam vertebralem scandit. Ex hac gangliorum unione surculi nervei pene innumeri proficiscuntur, qui praeterquam quod omnibus omnino visceribus, qua pectoris, qua abdominis nervea filamenta impertiri solent, intima insuper unione cum aliis quoque systematibus nervosis conjunguntur, vel, ut aliis quoque utar verbis, veritati forte propioribus, systema inter sympathicum et cerebrale filamenta habentur communicationis, quorum munus est arctissimis unionibus mutuum consensum atque concentum omni tempore tueri. Ex hujusmodi filamentis, per quae communicatio habetur et est, numero sexaginta revera adsunt contextus ganglionicos medullae spinalis adeuntia. Praeterea intercostalis nervus cum cerebro communicationem sibi

comparat, qua quinti paris ope, qua sexti nervorum cerebralium. Jamque silentio praetereunda esse puto minora vincula, transiturus ad nobiliorum ex gangliis descriptionem. Et primo quidem maximum illud est, quod conditur in abdominis cavo, et revera situm est propter aortam eo loci, quo arteria caeliaca exurgit; figuram habet dimidiae lunae, idcirco *ganglion semilunare* a veteribus dictum est. Quamplurimos nexus sibi vindicat cum aliis gangliis, aut plexibus proximis; quamobrem filamenta numerosiora et plexui solari, et plexibus renalibus, mesentericis, hepaticis, spermaticis, atque respondentibus gangliis plus minus ministrat, ex quibus certo accidere solet, ut unus atque unicus consensus hujusmodi inter ganglia et plexus constanter habeatur. Verum enim vero quodnam sit ganglion praecipuum tenens inter reliqua imperium, disputationi neque inopportunae, nec tam facili originem praebet. Jamque proposita ista sunt singillatim recensenda.

Ut igitur, quae mihi ostendenda proposui, luculentius pateant, ab intercostalis nervi dispositione, ac distributione incipiam.

I. Nervus hic, quem sympathicum magnum anatomici, ac trisplanchnicum modo Galli vocare malunt, siquidem trium systematum viscera surculis ac plexibus suis amplectitur, geminas anatomicae observationi extremitates offert, hinc cerebrum, inde ventrem respicientes. Extremi-

tas autem cephalica a carotico canaliculo et a sinu cavernoso exit, plexumque refert gangliis interspersum; tum bini ab ipsa discedentes surculi nervei sexti paris nervum offendunt et in unum conveniunt, alter vero surculus nervum Vidianum profundum petit. Hujusmodi plexus geminos edere solet ramos, carotideam arteriam anterius posteriusque legunt, atque ubi ex carotico canaliculo egressus est, unicum constituit truncum, hic proinde in ganglium abit olivare, *cervicale superius* etiam nuncupatum, descendit truncus exilis prorsus, gangliumque lenticulare sed parvum, nempe *cervicale medium* praeter arteriam thyroideam componit, tum propius profundiusque aliud conficit ganglium *infernum*, ut vocant. Postea nervus intercostalis transgreditur ad pectus, ac prius thoracicum ganglium superius, juxta supernae costae capitulum, in cervicem originem ducit; secundum ipsam sequentium costarum regionem intra earum spatium, totidem ganglia pedetentim decrescentia ultima tenus dorsi vertebra conflantur. Interim nervus intercostalis ad anteriorem vertebrarum faciem identidem accedit, ac per diaphragmatis spatium, ubi secundos ac tertios ejus columnae fasciculos petit, in abdomen traducitur, atque ad vertebrarum corpus propius accedit; parvam autem intra pelvim duo atque tria interdum ganglia constituit. Quum ad cocygem denique ventum sit, aut in parvum desinit ganglium, aut

cum alterius extremitate copulatus, arcum quemdam perficit, ex quo fila nonnulla ad rectum intestinum usque proficiscuntur. Neque vero praetermittendum est, universa intercostalis ganglia, cum nervis spinalibus mutua communione inter se conjungi, quae quidem communio tenuiorum propaginum quarumdam ope perficitur.

II. Utque rem brevius expediam, a ganglio quolibet hujusce nervi, surculi nonnulli propinquiores instruunt partes, ac plexubus quampluribus originem praebent; qui innumeris pene staminibus retem modo plus, modo minus implicatam huc illucque componunt vasa, ac proxima circum viscera induentem. Hos inter plexus eminet praecipue carotideus ex cervicali superiore ortus, cui nonnulla vagi nervi stamina affluunt; ex priore ganglio thoracico cardiacus plexus, cordis coronarius dexter, atque sinister; ex ganglio semilunari (in imo ventre) a gangliis caeliacis, plexus solaris; ex hoc autem plexu alii efficiuntur, nempe coronarius stomachicus, hepaticus, splenicus, diaphragmaticus, mesentericus superior atque inferior, renalis, spermaticus ac denique hypogastricus. Verumtamen hos inter plexus omnes ad pectus aeque atque ad imum ventrem pertinentes, ii eminent praecipue, qui vasa majora quaquaversus amplectuntur, ibique praecipuum quasi totius nervi centrum constituunt.

III. Nonnulli ex cervicali ganglio superiore

exeunt surculi, plexum carotideum componentes, atque ex iis unus et alter (ni fallor) nervum cardiacum profundum, ac superficialem suppeditant. Ex sexto, septimo, octavo, nono, decimo et undecimo interdum ex gangliis thoracicis intercostalibus, qui simul stipantur, splanchnicus nervus, alius collateralis proficiscitur; ex splanchnico demum alter ramus originem ducit, qui intercostalem et splanchnicum inter locum tenet. Ex anatomica hac demonstratione recte perpensa, animadverti potest, quantum hujuscemodi nervus in viscera, ac vasa fere universa, et in majora praecipue imperium teneat, neque latere debet, ut melius ejus officium in promptu sit, inextricabilem pene esse ramorum distributionem, atque implicationem, qui modo inter se invicem disjunguntur, modo iterum copulantur, atque simul cum sociis, aut cum aliis multifarie decussantur, viscera ac vasa omnia non modo, sed et musculos etiam amplectuntur, quo fit, ut unam atque unicam partium omnium communionem conservent. Liceat praeterea mihi aliquid modo de hujus nervi intimiori fabrica referre. De surculis ac ramis nihil dicam, ganglia autem binis componuntur substantiis; ex his altera exterius, interiusque altera sita est, hanc secundariam, *pulposam, cellulosam* superiores dicunt anatomici, rubeumque cum cineraceo mixtum colorem praesefert, illam *primariae* ac *medullaris* nomine insigniunt, albido-

que instruitur colore; hanc surculi omnes quot quot sunt nevrilemate exuti penetrant, atque in infima ganglii parte in innumera stamina gangliorum reticulum constituentia dividuntur.

Haec habebam de intercostali nervo dicenda; neque hic vero de supervacanea hujus nervi descriptione arguat aliquis; etenim si de ejus in febribus influxu disputare modo audeam, ab ejus distributione, quam recentiores tradiderunt anatomici, siquidem ordo rerum expetit, incipiendum esse mihi visum est.

Verum antequam ad rem propositam descendam, in dubium non revocare arbitror, neminem quidem medicorum nullius partis sequacem nervi intercostalis, in excitanda febre non latere influxum. Etenim quum ad hujus nervi structuram, atque compositionem non modo, sed ad ejus distributionem etiam animum convertat, intelligere facillime poterit, in errorem eos incidisse, qui intercostalem nervum a cerebro progigni censebant, quemadmodum praeteritis temporibus nonnulli autumabant anatomici. Neque hodierno die desunt alii, qui contra communem peritorum sagaciorumque naturae investigatorum propriam ferrent opinionem, aut alii non invito animo aut hanc, aut illam sequantur, quippe qui nihil discriminis intercedere fateantur, dum purae putaeque anatomiae ostensioni indulgenter acquiescunt. Sed hic locus non est, omnium hypotheses recensere. Intelligamus oportet, hujusmodi

nervum unicum, atque peculiare aliis discrepans systema constituere; deinde hunc ipsum nervum in systemata omnia influxum potiorem exerere, quae voluntatis legibus subjiciuntur, et praecipue in ipsum vasorum systema. Huc proinde quaestionis tendit argumentum. Constat idcirco, arterias atque cor ipsum, propter vim quamdam iis insitam, moveri, atque hujusmodi motus ab impressionibus excitari, quae assiduo vasorum parietes agunt. Neque id tantum satis esse arbitror: etenim ad nervorum influxum mentem convertere debemus, ex quo impressionum perseverantia deducitur, et reapse si ad experimenta deveniamus, res clarius elucescit: etenim evenit quemadmodum compertum est, ut post excisum nervum, aut quocumque modo ejus continuitatem abruptam, arteriarum actio serius ocyus perturbetur; ideoque in primis res expetit ab impetu sanguinis impressiones, postea harum alacritatis vis infringitur, ac protinus deficit. Ex his igitur recte conficitur, haud parvi momenti faciendam esse nervorum distributionem per arteriarum parietes; quin immo ex allato exemplo manifeste patet, quantum nervi ipsi vitae vasorum necessitatis afferant. Verum quinam ex istis nervis potiores per arteriarum parietes disperguntur? Numquid ii, quos cerebrum ad universas corporis partes distribuit? quos medulla spinalis progignit? Minime prorsus. Hos nisi omnes, maximam saltem partem nervus intercostalis mittit.

Hujusmodi argumentum ab scriptorum auctoritate confirmatur, qui quum obscurum adhuc ejus originis principium, ejusque radicularum innumeram penè seriem, atque assiduitate incredibili investigare studuerint, tum arteriarum aut vasorum nervum ipsum vocare distributionis gratia existimaverunt.

Haec interim dum ita se habent, quemadmodum satis innotescit, quaenam frequentior, ac naturae magis consentanea causa, tot tantasque vasorum perturbationes sub effervescentem febrium tumultum debacchantes excitare poterit? Hoc, ut referet aliquis, in vi arteriarum perversa reponendum. Sed quî talis ac tanta facultas arteriis datur, ut nihil earum vim temperare, atque moderari quodammodo possit? Interim ne quid investigationibus absit nostris, imo ut latior adversariorum judiciis pateat campus, ad experimentum, de quo superius, redeundum esse censeo. Excidatur ideo, aut obligetur ramus aliquis nerveus, qui in arteriarum parietes dispersurus abit; post id, observari poterit, quod impulsus arteriarum pedetentim languescere incipit, atque penitus denique deficit. Dum haec agebantur, nihil laesionis in arteriarum textu comparatum fuit, nihil roboris demptum impressionibus, quas juxta naturae limites sanguinis impetus concitabat. Quocirca recte conficitur ut deficiens arteriarum motus, ab nervosae facultatis detrimento ansam potissimum arripuerit. Ponamus modo,

incolumem sese habere nervum, aut, ut melius dicam, nullam organorum laesionem extitisse, sed vitae functiones potius vehementer affici mente effingamus, propterea quod fluidum illud, quod nerveum, aut electricum, aut galvanicum vocabatur, aut id tandem quodcumque sit, quod nervorum naturam atque potestatem praesefert, motum, aut actionem suam praeter consuetudinem exerceat; tunc insueti arteriarum motus necessario sequentur. Ne multis; concedamus, aliquam vitae laesionem fieri postquam potentia quaelibet arcens, aut per meatus aliquos in internas corporis caveas ingressa fuerit, aut postquam alicui externae regioni fuerit admota: tum vitae aut organicae, aut animalis systema hujusmodi impressionem patitur, ut fluidum illud, aut principium tenuissimum quodcumque sit, quod ab extremitate motu insueto nervorum ad aliam impressiones traducit, motu insueto impellat; atque ubi ad vitae organicae centrum pervenit, insuetas item impressiones per innumerabilia ejus stamina horumque propagines, et eas praecipue, quibus vasorum parietes exornantur, effundit; quapropter fit, ut arteriarum actiones extra naturae modum fungantur, ac proinde sanguineum systema ea afficiatur perturbatione, quae febrem ipsam constituit: igitur febrim nil aliud esse censeo, quam puram putamque nervorum affectionem, ex qua sive directe, sive non, systema sympathicum laboret.

Quae quidem quum inficiari nullatenus aliquis possit, quemadmodum rerum ordo sic expetit, ampliora profecto quaestioni nostrae fundamenta jaciunt, dummodo effectus ab nervorum affectionibus derivantes, recta mente prosequamur. Antequam rem funditus patefaciam, ab hoc potissimum principio exordiendum esse judico, de quo alias mentionem feci. Ponamus nempe, nervum intercostalem perturbatione aliqua affici propter insuetum peculiarium impressionum stimulum; tum diversus prorsus agendi modus, in ultimas capillarium vasorum extremitates habebitur, atque ille, quem hujus nervi functiones juxta naturae leges exquirebant. Quapropter fit, ut haud communes nervorum impressiones capillaria vascula irritamine quodam afficiant, atque aliqua ex parte ostendantur, utque (liceat Boerhaavii usurpare verba) obstruantur. Quum autem minima istiusmodi vascula interclusione aliqua obturentur, tunc sanguinis circumeuntis unda rejicitur, proptereaque sanguinis ipsius copia minor ad cutim diffunditur, atque uberius in vasorum truncos eorumque fontem redundat. Verum sanguinis motus, atque confluxus per universas corporis partes aequabiliter distribuitur; sed si capillaria vascula sanguinis ipsius defectu laborent, calor prorsus amittitur; illud igitur febris stadium in propatulo est, quod frigoris nomine appellatur. Quemadmodum vero capillarium obstructio sensim ac pedetentim augetur, ita varii hujus

stadii gradus progrediuntur; hujusmodi sunt perfrigeratio, horror et rigor, sub quibus cutis perstringitur, fitque, ut vulgo dicitur, *anserina*. Hoc autem in rerum statu sanguinis unda undam impellens in capillarium vasorum oscula obstructione perstricta, omni vi remittitur, ac magno urget impetu, quoad usque perstrictionis obicem exsuperat, ingreditur, aggrediturque, ac pristinum denique circuitum explet; temperiei aequilibritas partibus omnibus tunc restituitur, subinde cutis roseo depingi colore, corpus calescere, ac demum, ne longius abeam, caloris incipere stadium. Dum vero corporis temperies propter majorem caloris evolutionem per universum corpus diffunditur, tunc partes omnes aeque fluidae, ac solidae ab eadem caloris copia pervaduntur, quo fit, ut sanguis, ac humores ab ipso secreti, sensim sensimque concalefiant, vasorum parietes, et capillarium praesertim plus aequo dilatentur; ac fluida idcirco hunc in modum rarefacta, sub vaporis tenuissimi forma, exhalentur: inde copiosus per totam corporis superficiem sudor dimanet; idque sudoris stadium perficit, ac febri finis tandem imponitur. Etenim quantum caloris supervacaneum erat, id exhaustum est, vis ideo cordis impellens, capillariumque vasorum renisus oppugnans ad pristinam reducitur aequilibritatem, sub qua corpus jam defatigatum, aliqua gaudet, quantum fieri potest, tranquillitate, quae tempore illo ab extremo febris puncto, ad novum

febris accessum percurrente continetur, eamque intermittentiam, aut apyrexiam vocant; si vero hujusmodi virium restauratio prorsus absolvatur, tunc perfecta quies supervenit, ac id temporis remissionis sibi nomen adsciscit.

Interim ut disputationis nostrae clarius pateat veritas, imo perficiatur, ut ita dicam, superest, ut rationem de eo reddamus, quo simul ac nervi intercostalis systema irritamine aliquo comitatur, propagines nervorum ab ipso discedentes, perturbationes, ac phaenomena illa statis deliberatisque temporibus quibusdam, in medium proferant, de quibus hactenus disseruimus. Id porro arduum scilicet est, atque investigationibus nostris adhuc subducitur; et quamvis aliquid hac super re traditum sit, nihil tamen ad hujus quaestionis perspicuitatem facit, quandoquidem substantiae illius potioris systemati nervorum inhaerentis natura, atque indoles minime innotescit. Nihilo tamen secius propositionum series, quas nos amplexi sumus, haud minus certae sunt.

Constant quaedam revera ab rebus eventis relata, quae peculiarem hanc nervorum facultatem ob oculos sistunt, quod per intervalla agere solent potissimum, ac statutis temporis spatiis fere, ut his utar verbis, requiescere. Eat in exemplum idcirco morbus ille sub epilepsiae nomine vocatus; hic sicut luculenter patet, ab nervosi systematis affectione originem ducit, ac stabilitis quibusdam spatii intermissionibus revertitur:

708

hanc intercapedinum legem ac regulam, qua chorea sancti Viti, qua hystericae affectiones, et omne item convulsionum genus, quodcumque sit, caeterarumque affectionum servare videntur,quae intra nevrosium ordinem circumscribi solent. Sed hoc minime satis est: etenim praeter nervorum morbos, alii etiam eumdem naturae ordinem sequuntur. Itaque qui Bononiensis Instituti doctrinas hauserunt, peculiarem hunc intermissionum modum in inflammationibus ipsis animadvertunt; ex his ideo efficitur, ut, juxta determinatas phases nonnullas, ac stadia eorum curriculum absolvatur, quae quidem omnia si recte perpendantur, criticorum dierum doctrina elucescet. Nos vero ut eorum opiniones, nostris licet adversarias, praetereamus, accuratam hanc, dum inflammationis processus peragitur, exacerbationum regulam in perturbatis nervorum functionibus reponendam esse arbitramur.

Sed ad rem, unde discessimus, revertamur. Illud interea procul dubio pro certo habemus, amplissimae latissimaeque febrium classis potiora phaenomena, quae passim evolvuntur, ab nervorum imperio proficisci. Hoc autem non modo de febribus iis statuendum est, in quibus nervorum systema in universum afficitur, quod quidem plerumque tum observare atque intelligere quisque potest, quum hujusmodi febribus occasionales causae, ut dicunt, originem praebuerint, inter quas recensentur emanantes paludum

halitus ac vapores, tempestatum quarumdam constitutiones, hisque insuper animi vehementes motus addantur; verum etiam de febribus iis idem decernendum est, quae a localibus aut partialibus causis oriri potius videntur. Irritamentum itaque gastricis ab impuritatibus comparatum, quae in exquisitas ac sensibiles nervorum stomachum adeuntium papillas agunt, si febrim excitat, hoc est, quod impressiones illae insuetae, quum ad proximum vitae organicae centrum, radiationis ope, perveniunt, actiones, functionesque intercostalis systematis perturbant, atque ideo febris insurgit. Atque etiam irritatio illa a vermium turba in intestinorum tubo excita, febrim ipsam nulla alia de causa quidem parit, nisi quia hujusmodi irritamentum per sensibiliores nervi intercostalis papillas transfertur.

Praeterea si quis adhuc in dubium revocare velit, febrium perturbationes ab ante actis causis proficiscentes, a laesa nervorum facultate oriri nullo modo posse, aliis argumentis addam nunc phaenomena morborum quorumdam propria, quae *sympathica* nuncupantur; inter quae eminent ante omnia hinc pupillae midriasis, inde narium pruritus, quae in vermium tumultu aegrotantes infestant; hoc nullo alio sane modo contingere potest, nisi quod haec organa inter atque nervum intercostalem communicatio vera ac directa intercedit.

Ex hisce animadversionibus generatim desum-

ptis, haud difficile est, veluti opinor, utilia quam maxime deducere consectaria, ut febres in aptiorem ac magis naturae consonum ordinem distribuantur. Et revera quaedam adnumerantur febres, quae sicuti peculiari nullo irritamento, aut fomite locali oriuntur, ita in universali nervorum vitae organicae affectione, universalibusque itidem causis convenientius reponi debent. Harum febrium genus eo magis congruens, atque ordinatum curriculum pervagatur, ex eo quod congruens atque (hoc liceat uti dicendi modo) ordinatus nervi intercostalis effectus videtur. Ac nemo quidem inficiari potest, febres eas, maximam sane partem, a frigore incipere, deinde in caloris stadium transire, atque cum uberrima sudoris profusione finem denique facere: frigus plerumque in longum producitur, omnesque corporis artus simul complectitur; calor pariter aequali temperiei incremento universim distribuitur, totamque corporis superficiem sudoris effusio madefacit. Hoc febrium genus est, quod *legitimarum* nomen sibi comparavit. Ex adverso, febres a localibus ac peculiaribus irritamentis ortum ducentes, non ita regulares, atque distinctas decurrunt periodos; nihil frigoris aut parum in iis observatur, calor in varias corporis partes sine aequilibritate diffunditur, sudor vero aliquem tantum sibi locum eligit, faciem nempe, aut pectus. Abnormis hujusmodi febrium decursus, juxta plus minus auctum irritationis gradum, ac ve-

hementiam, modo plus, modo minus ab naturae ordine discedit. Constat igitur primam, quam tradidi, febrium divisionem, magis cum observationibus omnium fere auctorum, atque cum rerum eventibus consentire; hujusmodi scilicet divisio bina haec genera comprehendit, primum *idiopathicum*, *sympathicum* aut *consensuale* alterum appellatur.

Sed praeter duplicem hanc febrium divisionem, alia quoque genera recensenda supersunt. Etenim evenit interdum, ut nonnulli morborum interventus modo hoc, modo illud febris sistentis genus sequantur; interdum etiam contingere solet, ut sub initio febris, aliae simul accesserint causae a potentiis nocentibus exterioribus ortae, quocirca in aliquem organorum locum suam pravitatem exerunt, atque aliquem ex se morbum progignunt; hoc in casu cum variis implicatur affectionibus. Dum ita res se habent, legitima febris cum alia indolis irritativae complicatur, aut, ne vocabula superius admissa praeteream, idiopathica febris cum sympathica conjungitur. Febris insuper legitima cum diathesi hypersthenica interdum sociari potest, aut cum hyposthenica.

Etsi, praeteritis temporibus, ac nostris etiam, nonnulli auctores hujus sententiae fuerint, complicationes istas, uti nos vocamus, febrium potius essentiam constituere: facile tamen est intellectu, eos in errore versari. Id itaque observationibus illustremus oportet. Et revera si diathesis

hypersthenica, aut hyposthenica febris naturam constitueret, id multum faceret ad hujus morbi curationem; etenim vitae viribus adauctis, aut depressis per opium, per aetheres, per sanguinis missiones, per acidum prussicum, per digitalem purpuream, aliaque similia, febris illico depellitur. Sed hunc in modum res minime geritur; etenim corticis peruviani subsidio, tantummodo debellantur legitimae febres, atque cortex peruvianus neque ad incitandum, neque ad deprimendum satis valet. Igitur china chinarum discutit ex eo solum, quia specifica quadam antecellit in accessus febriles potestate; ergo talem praesefert indolem febris, ut, neque ea, quae vires efferunt, aut infringunt, ipsi subsidio venire possint. At refutatio hic in nostrum argumentum locum habere videretur quoties animadvertamus hocce remedium excitanti vi praeditum videri; verumtamen nostra eo magis urget oppositio, siquidem nostrorum Medicinae patrum auctoritati atque experientiae innititur, ac recentiorum doctrina sapientiaque praestantium animadversiones eam confirmant. Et apud hos constat quidem, chinam chinarum simul cum venae sectionibus praescriptam summopere praestitisse in febribus inflammatione succensis. Hujus facti testimonium eximium nobis *Saint Laurentius* exhibet; celeberrimus vero vir Bononiensis Instituti praeceptor ulterius experimenta compulit, qui inflammationes, plane etiam graviores, post venam

excisam, cortice peruviano curavit, quin ullus exacerbationibus locus in posterum habitus fuerit, quod a castigatissimo, atque omnibus prorsus numeris absoluto ejus opere traditum est.

Quod si in febrium simplicium aut legitimarum curatione, quae incitant, aut debilitant, remedia minime conducunt, eadem tunc optimum ferunt auxilium, imo quasi necessario esse arbitramur, quum febres legitimas alterutra diathesis comitatur.

Utque ad exemplum deveniamus, venae sectio non modo convenit, sed etiam necessaria judicabitur, si virium robur praeter modum adauctum emineat, atque universalis plethora aperte appareat. Cum vero de gravi vitae organicae virium depressione agatur, tunc necessario requiritur, ut chinae chinarum incitantia addantur, quemadmodum vinum meracius, atque opium inter praecipua recensentur. Contra, si irritatio aliqua hujusmodi febrim implicet, opus est ut medicus naturae minister juxta indicationes, naturam, ac substantiae irritantis indolem, nec non irritantis potestatis vehementiam plus minusve eminentem, curationem admoveat.

Duplex igitur indicatio in febribus legitimis, et complicatis medicum expetit consilium, nempe per idem temporis, si fieri possit, discutere principium, quod febri legitimae ansam praebuit; implicationem vero aut morbum febri junctum, de medio tollere necessarium est.

Quod ad secundarias attinet febres, pauca addere possumus; harum enim cognitionem pene nihil utilitatis, aut certe parum afferre duco, si earumdem curationem illico atque immediate suscipiamus. Etenim nullo alio quidem modo debellari possunt, nisi causae, unde originem ducunt, avertantur.

Theses Defendendae.

I.

Febrim non aliud profecto constituere, quam affectionem nervosam.

II.

Systema sympathicum partem esse, quae directe affectione febrili percellitur.

III.

Ad hunc modum, febris natura considerata, affectionem localem esse necessario debere.

IV.

Febris generationem veluti secundariam respici quandoque posse.

V.

Febris naturam minime constare ex hypersthenia atque hyposthenia.

VI.

Statum irritativum semper febribus consociari.

VII.

Facillime febribus inflammationes quasdam comites ire.

VIII.

Febrim hyposthenicam scriptorum simplicem efficere febrium complicationem.

IX.

Conditionem denique hyposthenicam, aut hypersthenicam nil aliud judicari debere, quam fortuitam complicationem.

X.

Evolutio facultatum intellectualium in homine una cum evolutione et perfecta cerebri organisatione procedit.

XI.

Cautus Squillae ejusque praeparationum in medicina facienda sit usus, ne vomitus aliaeque turbae organorum digerentium atque urinariorum cientur.

XII.

Ophtalmia Ægyptiaca, ut dicunt, communicabilis.

XIII.

Chilissochisoraphia Patavinae Scholae tutiorem ad hernias curandas methodum praebet.

XIV.

Lethalitas vulnerum sub examine vulnerati adhuc vivi minime dijudicanda.